KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 16.7.2008
KOM(2008) 465 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO

Europejska strategia w zakresie praw własności przemysłowej

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO

Europejska strategia w zakresie praw własności przemysłowej

1. WPROWADZENIE

Prawa własności intelektualnej służą ochronie niematerialnych składników majątku. Przykładowo, jeśli mamy do czynienia ze sprzedażą gotowego produktu, to sam produkt przechodzi na własność nabywcy. Dzięki prawom własności intelektualnej powiązane z tym produktem wartości niematerialne mogą jednak pozostać w posiadaniu twórcy lub wynalazcy produktu. Te niematerialne elementy obejmują pomysł lub wynalazek, który kryje się za produktem, albo nazwę lub znak pozwalające go odróżnić. Tradycyjnie rozróżnia się dwie główne kategorie własności intelektualnej: własność przemysłową i prawo autorskie. W niniejszym komunikacie skupiono się na **prawach własności przemysłowej**[1].

Najbardziej znane prawa własności przemysłowej to patenty i znaki towarowe. Patent jest ograniczonym w czasie, wyłącznym prawem przyznawanym wynalazcy w zamian za ujawnienie technicznych informacji dotyczących wynalazku. Maksymalne okresy ważności nie istnieją natomiast w przypadku praw związanych ze znakami towarowymi (które są oznaczeniami wskazującymi na pochodzenie towarów i usług), pod warunkiem że są one ciągle stosowane w handlu. Oba rodzaje praw mogą być jednak utrzymane w mocy jedynie wówczas, gdy uiszczono odpowiednie opłaty. Prawa własności przemysłowej są bardzo różnorodne i obejmują również mniej znane prawa, takie jak wzory przemysłowe, oznaczenia geograficzne oraz prawa do ochrony odmian roślin. Wspólną cechą wszystkich tych praw jest to, iż umożliwiają one ich posiadaczom zapobieganie bezprawnemu wykorzystywaniu dóbr niematerialnych o potencjalnej wartości handlowej, niezależnie od tego, czy chodzi o pomysł kryjący się za nowatorskim produktem lub procesem, czy też o oznaczenie pochodzenia informujące konsumenta.

Europa potrzebuje silnych praw własności przemysłowej celem ochrony powstających na kontynencie innowacji oraz utrzymania konkurencyjności w zglobalizowanej gospodarce opartej na wiedzy. W UE większość zarejestrowanych praw własności przemysłowej jest objęta ochroną na szczeblu wspólnotowym. Jednak w przypadku patentów przedsiębiorstwa nie mają takiej możliwości, dopóki nie zostanie osiągnięte porozumienie w sprawie patentu wspólnotowego. Celem zapełnienia tej luki Komisja opublikowała w kwietniu 2007 r. komunikat[2] służący ponownemu rozpoczęciu dyskusji na temat systemu patentowego w Europie i utorowaniu drogi dla patentu wspólnotowego oraz ulepszonego sądownictwa patentowego w UE. Komisja uważa, że postęp w tej sprawie ma zasadnicze znaczenie i podtrzymuje swój zamiar osiągnięcia porozumienia w zakresie tych propozycji, postrzeganego jako kwestia priorytetowa.

---

1 W przedmiocie praw autorskich Komisja opublikowała zieloną księgę „Prawa autorskie w gospodarce opartej na wiedzy" COM(2008) 466 wersja ostateczna.

2 „Ulepszenie systemu patentowego w Europie" COM(2007) 165 wersja ostateczna.

Ubiegłoroczny komunikat Komisji stanowił impuls służący osiągnięciu postępów w odniesieniu do nierozstrzygniętych kwestii wspólnotowego prawa patentowego. Ponieważ dzięki temu poszukiwanie rozwiązań dla systemu patentowego znajduje się na dobrej drodze, niniejszy komunikat poświęcono opracowaniu przekrojowej i zintegrowanej strategii w zakresie praw własności przemysłowej. Niniejszy komunikat nie stanowi próby porównania zalet formalnych praw własności przemysłowej i alternatywnych modeli biznesowych, takich jak oprogramowanie „open source" lub zachowanie tajemnicy handlowej, lecz koncentruje się na samych prawach własności przemysłowej. Przeanalizowano w nim istniejące inicjatywy z myślą o zaproponowaniu działań umożliwiających stworzenie optymalnie funkcjonującego systemu, pozwalającego sprostać wyzwaniom, przed którymi Europa stanie w najbliższych latach.

2. WYZWANIA

W sprawozdaniu strategicznym poświęconym odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia Komisja określiła inwestycje w wiedzę i innowacje jako jeden z czterech priorytetowych obszarów ukierunkowanych działań w latach 2008-2010[3]. Ochrona własności intelektualnej stanowi podstawowy warunek ramowy innowacji, pobudzania inwestycji w badania i rozwój oraz transferu wiedzy z laboratoriów na rynek. Jasny system praw własności intelektualnej jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia rynku wewnętrznego oraz urzeczywistnienia idei „piątej wolności", tj. swobodnego przepływu wiedzy. W ramach szerszych działań politycznych może się to również przyczynić do znalezienia rozwiązań dla nabierających coraz większego znaczenia problemów globalnych, takich jak zmiana klimatu, starzejące się społeczeństwa oraz ewentualny kryzys energetyczny.

2.1. Gospodarcze i społeczne zalety praw własności przemysłowej

Gospodarka rynkowa nie może funkcjonować bez własności, obejmującej zarówno wartości materialne, jak i niematerialne. Prawa własności przemysłowej, takie jak patenty, wzory przemysłowe i prawa do odmian roślin, przyznają na ograniczony okres czasu wyłączne prawa i stanowią tym samym zachętę do nowych wynalazków i innego rodzaju innowacji. Tego rodzaju prawa własności przemysłowej ułatwiają wejście na rynek nowym podmiotom, gdyż łatwiej jest im przyciągnąć kapitał ryzyka i możliwe staje się udzielanie licencji na produkcję istniejącym już przedsiębiorstwom. Prawa do znaków towarowych pozwalają konsumentom rozróżniać produkty i usługi poszczególnych przedsiębiorstw, przez co odgrywają one istotną rolę w działaniu systemu niezakłóconej konkurencji. Znaki towarowe stanowią niezwykle skuteczny środek komunikacji. Z jednej strony służą one jako środek informacji i reklamy, zaś z drugiej stanowią symbol przedsiębiorczości i wizerunku przedsiębiorstwa. Producenci, którzy nie muszą walczyć z nielegalnymi kopiami, mogą poświęcić uwagę zwiększeniu udziału w rynku i marży zysku oraz dbać o lojalność klientów.

Prawa patentowe przynoszą jednak nie tylko bezpośrednie korzyści ich posiadaczom, ale służą również przekazywaniu wiedzy. Rywalizujące przedsiębiorstwa mogą wprawdzie stracić udziały w rynku na skutek patentów konkurenta, dzięki opublikowanym wynalazkom czerpią jednak korzyści z nowych możliwości technicznych, nie tracąc zasobów na badanie produktów celem zdobycia informacji niezbędnych do skonstruowania ich odpowiedników

---

[3] „Sprawozdanie strategiczne na temat odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: Rozpoczęcie nowego etapu (2008-2010) Utrzymanie tempa zmian" COM(2007) 803 wersja ostateczna CZĘŚĆ I.

(„reverse-engineering"). Może to prowadzić do pozytywnej spirali innowacji, która w dłuższej perspektywie równoważy początkowy efekt wysokich cen w okresie wyłączności rynkowej. Własność przemysłowa może mieć zatem pozytywny wpływ na konkurencję, jeśli towarzyszy jej rygorystyczne stosowanie przepisów prawa konkurencji celem uniknięcia nadużywania praw.

Przykładem pozytywnych dla konkurencji skutków własności przemysłowej jest tworzenie „grup technologii"[4] dla patentów celem zmniejszenia kosztów transakcji i ograniczenia skumulowanych opłat licencyjnych. Grupy umożliwiają kompleksowe udzielanie licencji na technologie wchodzące w ich skład. W przypadkach, w których licencjobiorcom oferuje się stałą obsługę w zakresie stosowania licencjonowanej technologii, wspólne udzielanie i obsługa licencji może prowadzić do dalszej redukcji kosztów.

Mimo tych zalet prawa własności przemysłowej nie stanowią celu samego w sobie. Polityka musi dążyć do pogodzenia przyznawania wyłącznych praw z jednej strony oraz rozpowszechniania nowych produktów i procesów z drugiej, tak by prawa własności przemysłowej również w przyszłości generowały korzyści gospodarcze i społeczne.

2.2. Zmieniające się warunki dla innowacji

W zglobalizowanej gospodarce opartej na wiedzy wzrosło znaczenie innowacji jako czynnika decydującego o przewadze konkurencyjnej; przedsiębiorstwa w UE nie mogą już utrzymywać swojej pozycji konkurencyjnej dzięki cenom. W istniejących warunkach, w których licencjonowanie praw własności przemysłowej staje się coraz bardziej istotne, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) oraz publiczne placówki badawcze (w tym uczelnie wyższe) odgrywają coraz większą rolę. Komisja położyła zdecydowanie większy nacisk na MŚP na etapie realizacji strategii lizbońskiej w latach 2008-2010, proponując nowe środki w ramach programu „Small Business Act"[5]. Ponadto waga transferu wiedzy między publicznymi placówkami badawczymi a sektorem prywatnym dla podniesienia europejskiej konkurencyjności została ostatnio potwierdzona w zaleceniu Komisji dla państw członkowskich. Obejmuje ono kodeks postępowania dla publicznych placówek badawczych w zakresie zarządzania własnością intelektualną[6] i opiera się na wezwaniu do stworzenia europejskich ram transferu wiedzy[7]. Zalecenie pozwoli stworzyć bardziej jednolite warunki konkurencji i ułatwi międzynarodowy transfer wiedzy. Może on również zostać ulepszony poprzez ujednolicenie definicji i stosowania „wyłączenia dotyczącego badań naukowych" w odniesieniu do naruszenia praw patentowych[8]. Ponadto w związku z faktem, iż wiele publicznych placówek badawczych w coraz większym stopniu działa zgodnie z duchem przedsiębiorczości, np. podejmując działania związane z licencjonowaniem lub sprzyjając

---

4 Informacja Komisji „Wytyczne w sprawie stosowania art. 81 Traktatu WE do porozumień o transferze technologii", Dz.U. C 101 z 27.4.2004, s. 2.

5 „Najpierw myśl na małą skalę" – Program „Small Business Act" dla Europy" COM(2008) 394 wersja ostateczna.

6 „Zalecenie Komisji w sprawie zarządzania własnością intelektualną w działaniach związanych z przekazywaniem wiedzy i kodeksu postępowania dla uniwersytetów i innych publicznych instytucji badawczych", COM(2008) 13239.

7 „Poprawa transferu wiedzy między instytucjami badawczymi a przemysłem w całej Europie: przyjęcie otwartego modelu innowacyjności", COM(2007) 182 wersja ostateczna.

8 „Wyłączenie dotyczące badań naukowych" w odniesieniu do naruszenia praw patentowych umożliwia korzystanie z opatentowanej technologii przez naukowców do niekomercyjnych celów doświadczalnych lub prywatnych. Jego stosowanie w państwach członkowskich UE jest obecnie poddawane ocenie w ramach szeroko zakrojonego badania, zob.: http://www.eutechnologytransfer.eu/deliverables/experimental_use_exemption.pdf

powstawaniu firm odpryskowych (*spin-off*), ich potrzeby w coraz większym stopniu pokrywają się z potrzebami MŚP. Wiele z nakreślonych w niniejszym komunikacie środków na rzecz MŚP może więc przynieść korzyści także placówkom badawczym.

Stanowiąc istotny element zarządzania aktywami niematerialnymi, prawa własności przemysłowej odgrywają coraz większą rolę w ogólnej strategii działania przedsiębiorstw. W ostatnich latach nastąpił gwałtowny wzrost zapotrzebowania na patenty, znaki towarowe i inne zarejestrowane prawa. Nadal liczą się jednak inne sposoby zabezpieczenia informacji, takie jak tajemnica handlowa, która zapewnia uzyskanie przewagi czasowej nad konkurentami. Ponadto w sektorze technologii teleinformatycznych, obok modeli gospodarczych opartych na prawnie zastrzeżonym oprogramowaniu, istnieją obecnie równolegle modele oprogramowania typu „open source". W badaniu przeprowadzonym w ubiegłym roku wśród kadry kierowniczej europejskich przedsiębiorstw, 53 % respondentów stwierdziło, że za dwa lata korzystanie z praw własności intelektualnej będzie miało bardzo ważne lub decydujące znaczenie dla prowadzonej przez nich działalności, w porównaniu z 35 % respondentów, którzy stwierdzili, że sytuacja taka ma miejsce już teraz, tzn. w chwili badania[9]. Rosnąca rola aktywów niematerialnych w tworzeniu wartości kontrastuje jednak z brakiem ujednoliconego ujęcia tych aktywów w sprawozdawczości przedsiębiorstw, co może utrudnić im dostęp do finansowania. Problem ten może zostać rozwiązany w wyniku przyszłych zmian w międzynarodowych systemach sprawozdawczości uwzględniających niematerialne składniki majątku.

2.3. Europejska strategia w zakresie praw własności przemysłowej

Uzgodnione na skalę międzynarodową zasady dotyczące ochrony własności przemysłowej sięgają XIX wieku[10]. Pod koniec XX w. minimalne standardy zostały włączone do porozumienia TRIPS[11]. W XXI w. strategia dotycząca praw własności intelektualnej musi zapewnić Europie możliwość sprostania wyzwaniom zglobalizowanej gospodarki opartej na wiedzy. System własności intelektualnej powinien w dalszym ciągu pełnić funkcję katalizatora innowacji i przyczyniać się do osiągnięcia ogólnych celów strategii lizbońskiej. Komisja określiła kryteria, które to umożliwiają, zgodnie z którymi system ten powinien być: **wysokiej jakości** i charakteryzować się ścisłymi normami w zakresie badań; **przystępny cenowo**, o właściwym wyważeniu kosztów i jakości oraz pewności prawnej; **spójny**, z jednolitą interpretacją przepisów i ujednoliconymi postępowaniami sądowymi; **zrównoważony** jeśli chodzi o wynagradzanie wartościowych wytworów umysłu i zapewnienie swobodnego obiegu pomysłów i innowacji[12].

Podczas gdy ramy regulacyjne na szczeblu UE istnieją już w przypadku szeregu praw własności przemysłowej, sytuacja w zakresie patentów jest całkiem odmienna. Jest oczywiste, że przystępność cenowa, spójność i równowaga między nagradzaniem wynalazców a swobodnym obiegiem pomysłów uległyby znacznej poprawie dzięki przyjęciu patentu wspólnotowego i systemu ogólnowspólnotowego sądownictwa patentowego.

---

9 „The value of knowledge: European firms and the intellectual property challenge", biała księga Economist Intelligence Unit opublikowana w 2007 r. przez „The Economist".

10 Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej (sporządzona w Paryżu w 1883 r., ostatnio zmieniona w Sztokholmie w 1967 r.).

11 Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej – zob. http://www.wto.int/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm

12 „Europa nowoczesna i sprzyjająca innowacjom" - COM(2006) 589 wersja ostateczna.

W niniejszym komunikacie przedstawiono działania na rzecz stworzenia wysokiej jakości systemu praw własności przemysłowej, pozwalającego Europie na wykorzystanie jej potencjału przy podejmowaniu wyzwań związanych z globalizacją gospodarczą. Strategia ta uzupełnia komunikat w sprawie systemu patentowego w Europie[13], ale jej zakres jest szerszy i kwestię praw własności przemysłowej podjęto w niej w sposób przekrojowy. Wysoka jakość prawa stanowi zasadniczy warunek dla wszystkich aspektów systemu – wspierania przedsiębiorstw, w tym MŚP, ułatwienia transferu wiedzy oraz skutecznego egzekwowania prawa celem walki z podrabianiem i piractwem. Jedynie wysokiej jakości system pozwoli Europie skorzystać z nowych szans w gospodarce światowej oraz wypełnić spoczywające na niej obowiązki.

Elementy tej zintegrowanej strategii są współzależne i wzajemnie się wzmacniają, ale ich lista nie ma charakteru zamkniętego. Wspólnota posiada kompetencje w odniesieniu do istotnych aspektów polityki, w związku z czym Komisja ponosi szczególną odpowiedzialność za pomoc w poszukiwaniu rozwiązań. Odpowiedzialność za sukces podejmowanych działań ponoszą jednak również inne podmioty. W kontekście strategii lizbońskiej państwa członkowskie wzywa się zatem do uwzględnienia niniejszej strategii przy formułowaniu swoich własnych strategii, dotyczących między innymi możliwości uproszczenia zgodnie z zasadami lepszych uregulowań prawnych. Podobnie kluczową rolę odgrywają pozostałe zainteresowane strony, w tym wynalazcy, uczelnie wyższe, przedsiębiorstwa i użytkownicy, które muszą podejmować świadome decyzje w zakresie zarządzania prawami własności przemysłowej.

3. JAKOŚĆ PRAW WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Wysokiej jakości system praw własności przemysłowej powinien prowadzić do osiągnięcia przyjętych celów w postaci wspierania innowacji oraz rozpowszechniania nowych technologii i wiedzy. Wykracza to poza techniczną i prawną analizę praw indywidualnych celem rozważenia ich skutków gospodarczych. Wysokiej jakości prawa gwarantujące korzyści tylko w przypadku tych wynalazków, które spełniają wymogi prawne, są kluczowym elementem właściwie funkcjonującego systemu, wraz z łatwym dostępem do informacji o tych prawach przez przedsiębiorstwa i społeczeństwo.

3.1. Patenty

Jakość patentów w Europie uważa się ogólnie za wysoką, jednak zainteresowane strony wyrażają pewne obawy co do utrzymania i polepszenia jakości patentów w Europie oraz uniknięcia problemów niektórych innych urzędów patentowych[14]. Obawy te podziela również Parlament Europejski[15]. Dla przykładu, liczne przypadki nakładania się praw patentowych mogą stworzyć dodatkowe bariery dla wprowadzania na rynek nowych technologii, które istnieją już w tzw. „gąszczach patentowych”[16]. Niskiej jakości prawa patentowe mogą się

---

13 „Ulepszenie systemu patentowego w Europie” COM(2007) 165 wersja ostateczna.

14 Konsultacje i publiczne wysłuchanie dotyczące przyszłej polityki patentowej w Europie (2006): http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf

15 „Policy options for the improvement of the European patent system” – analiza na zlecenie grupy STOA (Science Technology Options Assessment) w Parlamencie Europejskim: http://www.europarl.europa.eu/stoa/publications/studies/stoa16_en.pdf

16 Pojęcie „gąszczu patentowego” odnosi się do potencjalnego problemu, gdy wobec dużej liczby patentów związanych z jakimś produktem lub jakąś technologią następuje spowolnienie innowacji w danej dziedzinie ze względu na obawy przed komplikacjami i pozwami o naruszenie praw patentowych.

również przyczynić do problemów z tzw. „trollami patentowymi”[17], które pojawiły się w systemie prawnym Stanów Zjednoczonych.

Europa nie stanowi wyjątku, jeśli chodzi o obserwowaną na całym świecie tendencję do stałego wzrostu liczby składanych wniosków patentowych. W 2006 r. liczba wniosków patentowych złożonych w Europejskim Urzędzie Patentowym wzrosła o 5,6 % i po raz pierwszy w ciągu jednego roku przekroczyła 200 000[18]. Wnioski są też coraz obszerniejsze – w ciągu ostatnich 20 lat zarówno liczba wniosków, jak i stron wniosków składanych w Europejskim Urzędzie Patentowym uległa podwojeniu[19]. Rosnąca liczba i kompleksowość wniosków patentowych na całym świecie prowadzi do coraz większych zaległości w ich rozpatrywaniu[20], które z kolei prowadzą do dalszego zwiększenia niepewności rynkowej wynikającej z innych czynników, takich jak niewykorzystywane patenty. Coraz większa część tzw. „stanu wiedzy”[21] jest poza tym publikowana w językach pozaeuropejskich, jak np. chiński i koreański. Obok wniosków dotyczących nowych dziedzin techniki tendencje te stanowią szczególne wyzwanie dla urzędów patentowych. Konieczne jest również ulepszenie dostępu przedsiębiorstw i wynalazców do informacji o patentach.

Istotne jest, by patenty były przyznawane jedynie w przypadku wniesienia rzeczywiście nowatorskiego wkładu. Przyznawanie praw patentowych niskiej jakości ma negatywne skutki i przyczynia się do gospodarczej i prawnej niepewności. Europejski Urząd Patentowy stosuje strategię „podnoszenia poprzeczki” celem uporania się w przyszłości ze spadającymi na niego obowiązkami. Urzędy patentowe w Europie powinny współpracować, na przykład poprzez wzajemne wykorzystywanie prac służących utrzymaniu wysokiej jakości praw patentowych i pozwalających uniknąć przyznawania patentów w dziedzinach, w których ich udzielanie nie jest możliwe, takich jak oprogramowanie i sposoby prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki ciągłemu dokształcaniu eksperci muszą być również na bieżąco jeśli chodzi o aktualny rozwój w dziedzinie, w której się specjalizują. Należy pamiętać, że do zadań urzędów patentowych należy również odrzucanie wniosków, co powinno być odpowiednio uwzględniane przy ocenie wyników ich działalności. Również zainteresowane strony odgrywają istotną rolę jeśli chodzi o zapobieganie sytuacji otrzymywania przez urzędy patentowe zbyt wielu wniosków, które nie zawierają żadnych nowatorskich elementów. Inicjatywy w postaci systemów „patent peer review” (oceny dokonywanej przez innych ekspertów) i dobrowolnych kodeksów najlepszych praktyk służących podwyższeniu standardów dla składanych wniosków stanowią zachęcające przykłady służące poprawie jakości patentów w kontekście rosnącego popytu.

---

17 Pojęcie „trolli patentowych” oznacza właścicieli patentów, których działalność polega głównie na wykorzystywaniu praw patentowych do grożenia przedsiębiorstwom pozwami o naruszenie praw patentowych, tak by uzyskać tymczasowy nakaz sądowy i pobierać opłaty licencyjne od stron trzecich.

18 Roczne sprawozdanie Europejskiego Urzędu Patentowego (2006): http://www.epo.org/about-us/office/annual-reports/2006.htm

19 “When small is beautiful: measuring the evolution and consequences of the voluminosity of patent applications at the EPO”, Eugenio Archontopoulos *et al*., Information Economics and Policy, Vol 19, No. 2 (czerwiec 2007).

20 Liczba niezweryfikowanych jeszcze wniosków patentowych wynosi na całym świecie 10 mln, a w Europejskim Urzędzie Patentowym liczba rozpatrywanych wniosków wzrosła z 285 400 w 2005 r. do 304 100 w roku 2006.

21 „Stan wiedzy” oznacza informacje udostępnione publicznie przed określoną datą, która jest istotna dla oryginalności wniosku patentowego, a tym samym dla zakresu praw patentowych, które mają zostać przyznane.

Istniejące w niektórych państwach członkowskich UE wzory użytkowe są podobne do patentów w zakresie, w jakim przyznają posiadaczowi wyłączne prawo do innowacji technicznej, jednakże okres ochrony jest krótszy niż w przypadku patentów. Wynalazek chroniony wzorem użytkowym musi być wprawdzie nowy, ale zasadniczo nie jest wymagany równie wysoki poziom innowacyjności jak w przypadku patentów. Wzory użytkowe i patenty krajowe stanowią szybszą ścieżkę do uzyskania ochrony praw w tych państwach członkowskich, które nie przeprowadzają szczegółowej oceny poziomu wynalazczego. Mogą być one jednak uważane za prawa niższej jakości niż prawa związane ze zbadanymi patentami, co może zwiększać niepewność prawną.

Komisja

- zainicjuje dokonanie kompleksowego badania jakości patentów celem analizy zagrożeń związanych z prawami patentowymi niskiej jakości i określenia możliwości uniknięcia tego rodzaju zagrożeń w Europie;

- zanalizuje zakres ewentualnych problemów wiążących się z niewykorzystywanymi patentami, w tym określi ich źródła i zaproponuje środki zaradcze.

Państwa członkowskie, w których istnieją wzory użytkowe i patenty, które nie zostały zbadane pod kątem poziomu wynalazczego, wzywa się do dokonania oceny, na ile prawa te wnoszą wkład do innowacji.

3.2. Znaki towarowe

Europa jest zależna od silnych marek[22]. W związku z tym niezbędna jest silna ochrona znaków towarowych, tj. skuteczna ochrona przed niezgodnym z przepisami licencjonowaniem, niewykorzystywaniem lub niewłaściwym wykorzystywaniem lub naruszeniami.

Procedury rejestracji znaków towarowych, w tym badanie znaków towarowych, muszą spełniać wymogi wysokich standardów jakościowych, przede wszystkim celem zapewnienia, że wynikające z nich rejestracje uprawniają do domniemania ważności, a tym samym spełniają oczekiwania konsumentów. Procedury te muszą być przejrzyste, wiarygodne, spójne i przystępne cenowo dla przedsiębiorstw. Na szczeblu UE Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego przeprowadza ankiety dotyczące poziomu zadowolenia użytkowników. Wyniki w roku 2007 pokazują poprawę ogólnego zadowolenia przedstawicieli i właścicieli znaków towarowych, przy malejącej liczbie skarg i bardziej skutecznym rozwiązywaniu przedstawionych w nich problemów. Istnieją jednak możliwości dalszej poprawy w przypadku decyzji izb odwoławczych, zwłaszcza jeśli chodzi o czas trwania procedury. Mimo szerszego stosowania narzędzi e-biznesowych można by również zwiększyć szybkość i wiarygodność. Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego opracował system zarządzania jakością, a także kartę usług określającą cele urzędu od strony oczekiwań klientów, i ma ambicje stać się prawdziwą „e-organizacją”[23].

Rejestrowanie znaków towarowych we Wspólnocie jest harmonizowane w państwach członkowskich od ponad 15 lat, a od ponad 10 lat krajowe i wspólnotowe prawa do znaków

---

22 Analiza Eurobrand2007: http://study.eurobrand.cc/valueranking2007/.

23 Szczegóły zob. strona internetowa urzędu: http://oami.europa.eu/en/userscorner/default.htm

towarowych funkcjonują równolegle. System znaków towarowych jest niewątpliwym sukcesem, mimo tego nadszedł czas na całościową ocenę.

Komisja dokona oceny ogólnego funkcjonowania systemów znaków towarowych, zarówno krajowych, jak i wspólnotowego. Przeanalizowany zostanie wpływ systemów znaków towarowych w UE na zainteresowane strony – wyniki tej analizy mogłyby stanowić podstawę przyszłego przeglądu wspólnotowego systemu znaków towarowych i poszerzonej współpracy między Urzędem Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego i urzędami krajowymi.

3.3. Inne prawa własności przemysłowej

Oprócz znaków towarowych na szczeblu Wspólnoty istnieją również inne systemy praw własności przemysłowej. System wzoru wspólnotowego[24] został wprowadzony w 2003 r. i po przystąpieniu w 2008 r. Wspólnoty Europejskiej do Aktu genewskiego do Porozumienia haskiego dotyczącego międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych umożliwia on obecnie uzyskanie ochrony w krajach trzecich. Krajowe przepisy dotyczące wzorów przemysłowych zostały wprawdzie w dużym stopniu zharmonizowane na podstawie dyrektywy w sprawie prawnej ochrony wzorów[25], jednak przyjęcie wniosku dotyczącego liberalizacji wtórnego rynku części zamiennych[26] doprowadziłoby do większej spójności systemu w ramach rynku wewnętrznego. Biorąc pod uwagę rozwój sytuacji oraz stosunkowo nowy system wzoru wspólnotowego, w chwili obecnej Komisja nie planuje oceny tego systemu.

Do dłużej istniejących wspólnotowych systemów ochrony należą system oznaczeń geograficznych oraz wspólnotowy system ochrony odmian roślin. Wspólnota Europejska dysponuje systemami rejestracji oznaczeń geograficznych w odniesieniu do wina oraz do produktów rolnych i środków spożywczych o chronionej nazwie pochodzenia (ChNP) i chronionym oznaczeniu geograficznym (ChOG), które zostały następnie rozszerzone także na wyroby spirytusowe[27]. Systemy te oferują konsumentowi gwarancję, że kupuje on autentyczny produkt, który swój charakter lub swoją renomę zawdzięcza regionowi pochodzenia. Systemy ochrony oznaczeń geograficznych mają inną funkcję i inne cele niż ochrona znaków towarowych. Oba systemy przyczyniają się jednak do ochrony nazw produktów przed nadużyciami i kopiowaniem. Komisja przeprowadza obecnie ocenę *ex post* ogólnego stosowania systemu ochrony produktów rolnych począwszy od roku 1992. W ramach tej oceny badane są również związki ze znakami towarowymi. W 2008 r. Komisja opublikuje również zieloną księgę w sprawie polityki na rzecz zapewnienia jakości produktów rolnych, która ma zapoczątkować proces konsultacji zainteresowanych stron w zakresie norm produktów, wymogów dotyczących produkcji oraz systemów jakości, w tym dalszego rozwijania systemów oznaczeń geograficznych. Inną kwestią, której Komisja poświęca obecnie uwagę, są możliwości ułatwienia ochrony oznaczeń geograficznych w

---

24 Rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 21 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych, Dz.U. L 3 z 5.1.2002, s. 1.

25 Dyrektywa 98/71/WE z dnia 13 października 1998 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów, Dz.U. L 289 z 28.10.1998, s. 2.

26 Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 98/71/WE w sprawie prawnej ochrony wzorów, COM(2004) 582 wersja ostateczna.

27 Ochrona jest gwarantowana na mocy trzech rozporządzeń obejmujących wino (rozporządzenie Rady (WE) nr 1493/1999, Dz.U. L 179 z 14.7.1999, s. 1), wyroby spirytusowe (rozporządzenie Rady (WE) nr 110/2008, Dz.U. L 39 z 13.2.2008, s. 16) oraz produktów rolnych i środków spożywczych (rozporządzenie Rady (WE) nr 510/2006, Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s.12).

przypadku produktów innych niż produkty rolne, z korzyścią dla producentów w Europie i w krajach trzecich.

Jeśli chodzi o wspólnotowy system ochrony odmian roślin, Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin zleca właśnie dokonanie oceny swojej roli i działalności. Ogólna ocena przepisów wspólnotowych regulujących prawa do ochrony odmian roślin mogłaby zostać zaplanowana po trwającej obecnie oceny wspólnotowego dorobku prawnego w zakresie obrotu nasionami i roślinnym materiałem rozmnożeniowym, w ramach której rozpatrywane są również związki ze wspólnotowym systemem ochrony odmian roślin.

Komisja:

- opublikuje w 2008 r. zieloną księgę poświęconą polityce na rzecz zapewnienia jakości produktów rolnych i obejmującą kwestię oznaczeń geograficznych;

- dokona – również poprzez konsultacje społeczne – oceny możliwości wprowadzenia ochrony oznaczeń geograficznych w przypadku produktów innych niż produkty rolne.

3.4. Prawa własności przemysłowej a konkurencja

Wspieranie innowacji i zwiększenie wzrostu gospodarczego stanowią wspólne cele ochrony praw własności przemysłowej oraz prawa konkurencji. Silnej ochronie praw własności przemysłowej powinno towarzyszyć konsekwentne stosowanie przepisów z zakresu konkurencji.

Istnienie i egzekwowanie praw własności przemysłowej nie są same w sobie sprzeczne z prawem konkurencji. Jedynie w wyjątkowych okolicznościach „wykonywanie" tego rodzaju prawa może stanowić naruszenie przepisów konkurencji WE, w szczególności jeśli przedsiębiorstwo ma dominującą pozycję na rynku i jego zachowanie może prowadzić do zlikwidowania konkurencji na danym rynku. Sąd Pierwszej Instancji wyjaśnił w jakich okolicznościach np. odmowa udzielenia licencji może stanowić nadużycie, a mianowicie gdy informacja, której odmówiono, jest niezbędna do występowania w roli konkurenta na rynku wtórnym, gdy prawdopodobne jest wyeliminowanie konkurencji na tym rynku wtórnym oraz gdy nowe produkty, na które istnieje zapotrzebowanie ze strony konsumentów, nie mogą trafić na rynek[28].

Coraz większego znaczenia nabiera ustanawianie norm – obszar będący na styku praw własności przemysłowej i prawa konkurencji. Ustanawianie norm stanowi zazwyczaj pozytywny wkład w innowacje i rozwój gospodarczy. Jednak w celu uniknięcia ewentualnych zakłóceń konkurencji normy powinny być ustanawiane w sposób otwarty i przejrzysty[29]. Przykładem tego rodzaju zakłócenia może być *patent ambush*, czyli sytuacja, kiedy właściciel chronionej patentami technologii o kluczowym dla spełnienia normy znaczeniu osiąga *ex post* (tj. po przyjęciu normy) sztucznie zawyżone korzyści z tej technologii ponieważ świadomie zataił swój patent podczas procedury normalizacji.

---

[28] Orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji (Wielka Izba) z dnia 17 września 2007 r., *Microsoft przeciw Komisji*, sprawa T-201/04.

[29] Zawiadomienie Komisji – Wytyczne w sprawie stosowania art. 81 do horyzontalnych porozumień o współpracy, Dz.U. C 3 z 6.1.2003, s. 2.

Wewnętrzne zasady organu normalizacyjnego mogą określać obowiązek *ex ante* (tj. przed przyjęciem normy) ujawnienia istotnych wniosków patentowych lub przyznanych patentów bądź obowiązek licencjonowania istotnych patentów na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach (FRAND)[30]. Niektóre organy przyjęły również zasady, zgodnie z którymi posiadacze technologii, które mogą mieć kluczowe dla jakiejś normy znaczenie, deklarują maksymalną wysokość opłat licencyjnych, jakie zamierzaliby pobierać, jeśli ich technologia stanie się częścią normy. Komisja zachęca europejskie organizacje normalizacyjne do stosowania tych koncepcji w praktyce.

Zasady nakładające wymóg ujawnienia *ex ante* maksymalnej wysokości opłat licencyjnych nie powinny być wykorzystywane jako pretekst umożliwiający dokonywanie bezprawnych zmów cenowych. Same w sobie nie są one jednak sprzeczne z prawem konkurencji. W określonych okolicznościach mogłyby one nawet mieć znaczny pozytywny wpływ na konkurencję, umożliwiając konkurencję *ex ante*, której podstawą są jakość techniczna oraz cena technologii. Przy takim scenariuszu ostatecznym beneficjentem będzie konsument, ponieważ konkurencja *ex ante* zapobiegałaby ustalaniu *ex post* sztucznie zawyżonych cen. Należy jednak zauważyć, że zasadniczo nie jest kwestią prawa konkurencji wstępne ingerowanie w określoną politykę w zakresie praw własności przemysłowej prowadzoną przez organ normalizacyjny. Powinna ona raczej służyć jako punkt orientacyjny dla elementów, które mogą się okazać sprzeczne z prawem konkurencji. Do gospodarki należy – w ramach danych parametrów – wybór systemu, który najlepiej odpowiada jej potrzebom[31].

Komisja:

- zainicjuje przeprowadzenie badania stanu faktycznego, tak by zanalizować współzależności we wspieraniu innowacji między prawami własności intelektualnej i normami[32];

- w pierwszym kwartale 2009 r. przyjmie dokument konsultacyjny w sprawie normalizacji w zakresie technologii teleinformatycznych, w którym rozpatrzona będzie również kwestia związków między normami a prawami własności przemysłowej w tej branży.

4. WSPIERANIE INNOWACJI W PRZYPADKU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP)[33] stanowią 99 % wszystkich europejskich firm i zatrudniają 85 mln osób. Skuteczne wykorzystywanie praw własności przemysłowej może stanowić dla nich kluczowy element decydujący o sukcesie gospodarczym. MŚP często jednak nie wykorzystują w pełni możliwości związanych z posługiwaniem się prawami własności przemysłowej[34]. Badania wskazują, że w mniejszym stopniu posługują się one

---

30 Ogólne wytyczne dla współpracy między CEN, Cenelec i ETSI a Komisją Europejską i Europejskim Stowarzyszeniem Wolnego Handlu, podpisane w dniu 28 marca 2003 r., Dz.U. C 91 z 16.4.2003, s. 7.

31 Przykładowo, w pewnych okolicznościach nieodpłatne licencje mogą okazać się właściwym narzędziem wspierania szerokiego rozpowszechnienia norm w obszarach, w których występują silne efekty sieciowe.

32 „Ku zwiększeniu wkładu normalizacji w innowacje w Europie", COM(2008) 133 wersja ostateczna.

33 Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36.

34 „Wdrażanie wspólnotowego programu lizbońskiego – Nowoczesna polityka wzrostu i zatrudnienia dla małych i średnich przedsiębiorstw", COM(2005) 551 wersja ostateczna.

formalnymi prawami własności przemysłowej, a częściej stosują inne sposoby ochrony, takie jak tajemnice handlowe lub przewagi marketingowe. Jeśli miałoby to wynikać z braku informacji lub wsparcia, byłaby to sytuacja niepożądana, która podkreśla konieczność szybkiego podjęcia działań politycznych.

4.1. Poprawa dostępu MŚP do praw własności przemysłowej

MŚP często wskazują na wysokie koszty jako powód, dla którego nie dysponują formalnymi prawami własności przemysłowej. W odróżnieniu od znaków towarowych i wzorów, w przypadku patentów MŚP nie mogą wybrać między systemem krajowym a wspólnotowym. Porozumienie londyńskie[35], które weszło w życie dnia 1 maja 2008 r., ułatwi MŚP czerpanie korzyści oferowanych przez wspólny rynek dzięki obniżeniu kosztów tłumaczeń patentów europejskich[36]. Ogromne ułatwienie stanowiłby jednak przystępny cenowo i łatwo dostępny patent wspólnotowy[37], którego wprowadzenia MŚP ponownie domagały się w ramach konsultacji poprzedzających program „Small Business Act"[38]. Jedna z dziesięciu zasad programu „Small Business Act" stanowi, że UE i państwa członkowskie powinny zachęcać MŚP do lepszego wykorzystywania możliwości oferowanych przez wspólny rynek, w tym między innymi dostępu do patentów i znaków towarowych.

Do pozostałych proponowanych rozwiązań należą zachęty dla MŚP pozwalające zwiększyć skalę korzystania z możliwości ochrony praw własności przemysłowej, np. w postaci wyszukiwania „stanu wiedzy" oraz dotacji na pierwszych 10 wniosków patentowych[39]. To, które z rozwiązań byłoby najbardziej skuteczne: zmniejszenie kosztów dla wszystkich MŚP (np. w postaci obniżenia opłat za rozpatrzenie wniosku[40]), oferowanie dotacji celowych[41] czy też zachęty do niższego opodatkowania przychodów z licencji z tytułu praw własności przemysłowej[42] – wymagałoby zbadania[43].

---

35 Porozumienie z dnia 17 października 2000 r. w sprawie stosowania art. 65 konwencji o patencie europejskim, opublikowane w Dzienniku Urzędowym Europejskiego Urzędu Patentowego (OJEPO) nr 549 z 2001 r.

36 Zob.: http://www.epo.org/patents/law/legislative-initiatives/epc2000.html

37 „Ulepszenie systemu patentowego w Europie", COM(2007) 165 wersja ostateczna – zob. załącznik II i zawarte w nim odniesienia do obliczeń oszczędności, jakie niosą za sobą porozumienie londyńskie i patent wspólnotowy.

38 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm#aa

39 http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf

40 Zgodnie z amerykańskim prawem patentowym małe przedsiębiorstwa mogą otrzymać 50 % upust, zob.: http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/mpep_e8r6_appxl.pdf

41 Przykładowo dotacje dla podmiotów po raz pierwszy składających wnioski patentowe (np. „1er brevet service" francuskiego OSEO Innovation lub akcja patentowa INSTI-KMU w Niemczech) lub zatwierdzanie kolejnych dotacji (np. usługa „IPAS" w Irlandii).

42 Niektóre kraje dopuszczają obniżenie podatku dochodowego w przypadku przychodów licencyjnych z tytułu patentów.

43 "A memorandum on removing barriers for a better use of the IPR system by SMEs", sprawozdanie dla Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu, czerwiec 2007, dostępne na stronie: http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded_documents/IPR_Expert_group_report_final_23_07_07.pdf

Komisja:

- będzie kontynuować prace nad skutecznym, przystępnym cenowo, oferującym pewność prawną i wysokiej jakości systemem patentowym na szczeblu europejskim, obejmującym patent wspólnotowy i ogólnounijne sądownictwo patentowe;

- zbada możliwości ustanowienia takiej struktury opłat w ramach przyszłego patentu wspólnotowego, która ułatwiłaby dostęp do niego ze strony MŚP.

Do czasu przyjęcia patentu wspólnotowego państwa członkowskie zachęca się – w ramach wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną[44] – do:

- korzystania z przepisów dotyczących wspierania praw własności przemysłowej oraz

- zbadania, w jaki sposób MŚP mogą w tych ramach lepiej wykorzystywać prawa, np. poprzez obniżenie opłat patentowych lub zachęty podatkowe wspierające działalność w zakresie licencjonowania.

4.2. Ułatwienie dostępu MŚP do procedur rozstrzygania sporów

MŚP często nie dysponują środkami umożliwiającymi podjęcie kroków prawnych, a zwłaszcza wniesienie pozwu o naruszenie praw patentowych. Zintegrowane, ogólnowspólnotowe sądownictwo patentowe, które byłoby wydajne, solidne i niezbyt kosztowne, stanowiłoby w tym względzie naturalny i wysoce skuteczny środek zaradczy.

Innym proponowanym rozwiązaniem jest ubezpieczenie kosztów ochrony prawnej w zakresie sporów dotyczących naruszenia patentów. W najnowszej analizie Komisji poświęconej tej kwestii[45] oszacowano możliwość realizacji ograniczonej liczby systemów. Stwierdzono w niej, że jedynie system obowiązkowego ubezpieczenia byłby ekonomicznie opłacalny. Wniosek ten jest jednak kwestionowany w świetle najnowszych prac poświęconych tworzeniu systemów dobrowolnych. Komisja będzie zatem dalej śledzić rozwój sytuacji w tym obszarze.

Alternatywne mechanizmy rozstrzygania sporów, w tym zwłaszcza mediacja, mogą uzupełniać sądownictwo i stanowić praktyczną alternatywę zarówno dla MŚP, jak i dla dużych przedsiębiorstw, o ile są one szybkie, solidne i niedrogie. Dyrektywa 2008/52/WE[46] określa ramy dla mediacji w sporach transgranicznych. Ułatwia ona dostęp do rozstrzygania sporów dzięki uwzględnieniu głównych aspektów relacji między mediacją a postępowaniem cywilnym i wprowadzeniu użytecznych narzędzi wspierających mediację. Komisja zachęca również do stosowania zaawansowanych standardów mediacji dla sporów

---

44 Dz.U. C 323 z 30.12.2006, s. 1.

45 „The possible introduction of an insurance against costs for litigation in patent cases" autorstwa CJA Consultants Ltd, dostępna na stronie: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_report_en.pdf - opracowanie stanowiące kontynuację wcześniejszego badania.

46 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.U. L 136 z 25.5.2008, s. 3.

wewnątrzkrajowych i wspiera korzystanie z Europejskiego kodeksu postępowania dla mediatorów[47] celem poprawy jakości i spójności usług mediacyjnych.

W ramach prac nad patentem wspólnotowym i zintegrowanym systemem sądownictwa patentowego rozważa się utworzenie na szczeblu wspólnotowym centrum arbitrażu i mediacji, które miałoby się zajmować sprawami, które nie dotyczą ważności patentu. Stanowiąc uzupełnienie alternatywnych mechanizmów rozstrzygania sporów dotyczących patentów, które nie są objęte ramami wspólnotowymi, tego rodzaju centrum mogłoby zapewnić MŚP bliską i łatwo dostępną możliwości rozstrzygania sporów patentowych. Centrum to ustaliłoby wspólnotowy wykaz mediatorów i arbitrów, którzy mogliby pomagać stronom w rozstrzygnięciu sporu. Mimo że alternatywne mechanizmy rozstrzygania sporów nie byłyby obowiązkowe, to sędzia zintegrowanego sądownictwa patentowego badałby wraz ze stronami możliwości rozstrzygnięcia sporu przez centrum arbitrażu i mediacji.

Komisja

- zbada, w jaki sposób w kontekście trwających prac nad ogólnounijnym systemem sądownictwa patentowego można zintensyfikować wspieranie mediacji i arbitrażu.

Państwa członkowskie

- zachęca się w kontekście strategii lizbońskiej do zapewnienia MŚP odpowiedniego wsparcia przy egzekwowaniu przez nie ich praw własności przemysłowej.

4.3. Wysokiej jakości wsparcie dla MŚP w zakresie zarządzania prawami własności przemysłowej

Mimo pokaźnej liczby finansowanych ze środków publicznych działań w zakresie wspierania MŚP, tylko nieliczne z nich można uznać za bardzo dobrze funkcjonujące, nawet jeśli istnieją pojedyncze przykłady dobrze zaprojektowanych programów[48]. Prawa własności przemysłowej powinny stanowić integralny element planu biznesowego przedsiębiorstw – przez cały ich cykl życia i wspólnie z pozostałymi niematerialnymi składnikami majątkowymi. Wysokiej jakości wsparcie dla MŚP w zakresie zarządzania prawami własności przemysłowej powinno być precyzyjnie dostosowane do ich potrzeb. W tym celu niezbędne jest rzadko spotykane połączenie fachowej wiedzy technicznej, prawnej i ekonomicznej. W ramach inicjatywy „train-the-trainer" projektu „ip4inno"[49] wyspecjalizowani w prawach własności intelektualnej szkoleniowcy przygotowywani są do przekazywania swojej wiedzy kręgom doradców przedsiębiorstw. Instytucje świadczące usługi na rzecz wspierania MŚP również mogłyby lepiej wykorzystywać posiadaną wiedzę. Współpraca krajowych urzędów patentowych i agencji prowadzących działalność w zakresie technologii i rozwoju mogłaby prowadzić do synergii dzięki połączeniu wiedzy technicznej i prawnej oraz wiedzy z zakresu prowadzenia przedsiębiorstwa. Celem projektu „IP-Base" jest wspieranie rozwijania nowych kampanii informacyjnych i usług wspierających. Projekt opiera się na współpracy krajowych urzędów patentowych i lokalnych struktur na rzecz wspierania innowacji, w tym sieci „Enterprise Europe Network".

---

47 Zob.: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.htm

48 „Benchmarking National and Regional Support Services for SMEs in the Field of Intellectual and Industrial Property", na stronie http://www.proinno-europe.eu/admin/uploaded_documents/Benchmarking-Report-SME.pdf

49 Zob.: http://www.proinno-europe.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=63&parentID=54

Utrzymanie się na rynku, a tym bardziej odniesienie na nim sukcesu, coraz częściej wymaga od europejskich MŚP rozszerzenia działalności na rynki pozaunijne. Solidna ochrona praw własności intelektualnej ma dla MŚP zasadnicze znaczenie jeśli chodzi o pełne wykorzystanie nowych możliwości biznesowych. Komisja zwiększy pomoc dla przedsiębiorstw w krajach trzecich. Dla przykładu, w Chinach uruchomiono punkt doradztwa w zakresie praw własności intelektualnej (IPR-Helpdesk), który ma udzielać ukierunkowanych na przedsiębiorstwa porad w tej dziedzinie, w tym również w zakresie egzekwowania praw. Ten pilotażowy projekt zostanie poddany ocenie, tak by stwierdzić, czy tego rodzaju wsparcie powinno być udzielane przez dłuższy okres, rozszerzone bądź zmodyfikowane celem spełnienia przyszłych potrzeb MŚP.

Komisja

- oceni funkcjonowanie IPR-Helpdesk w Chinach pod kątem zapewnienia zoptymalizowanego wsparcia w zakresie praw własności intelektualnej dla MŚP w krajach trzecich oraz oszacowania potencjału dla kontynuowania i poszerzenia wsparcia.

Państwa członkowskie wzywa się do:

- zwrócenia szczególnej uwagi wszystkim przedsiębiorstwom i naukowcom, w tym MŚP, na kwestię zarządzania niematerialnymi składnikami majątku.

5. EGZEKWOWANIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ - WALKA Z PODRABIANIEM I PIRACTWEM

Ochronie innowacji poprzez prawa własności intelektualnej muszą towarzyszyć skuteczne mechanizmy egzekwowania prawa. Podrabianie i piractwo osiągnęły alarmujący poziom i mają znaczący wpływ na poziom innowacji, wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy w UE, stwarzając przy tym zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa obywateli europejskich. Międzynarodowy handel towarami podrabianymi i pirackimi szacowany był w 2005 r. na 200 mld USD w skali światowej[50]. Podrabianie i piractwo stanowią gigantyczne zjawisko, co do którego uważa się, że będzie rosło zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i proporcjonalnie do światowego PKB, zgodnie z tendencjami w handlu międzynarodowym. W związku z tym zachodzi pilna potrzeba podjęcia bardziej intensywnych działań zarówno w UE, jak i w krajach trzecich, tak by chronić europejskie przedsiębiorstwa i ich inwestycje w innowacje.

5.1. Skuteczne egzekwowanie prawa dzięki przepisom wspólnotowym

W obrębie wspólnego rynku główny element wkładu UE w walkę z podrabianiem i piractwem stanowi dyrektywa w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej[51]. Osiągnięcie jej celów wymaga właściwej transpozycji przepisów i stosowania ich w praktyce. Komisja pomaga obecnie w koordynacji sprawozdań z wdrożenia, które państwa członkowskie muszą przedłożyć do dnia 29 kwietnia 2009 r.

---

50 Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, The Economic Impact of Counterfeiting and Piracy 4/6/07 DSTI/IND(2007)9/PART4/REV1

51 Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej, Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 16.

W określonych przypadkach również przepisy prawa karnego stwarzają możliwość egzekwowania praw własności intelektualnej. Różnice w stosowaniu postępowań karnych i kar prowadzą do rozbieżności w poziomie ochrony dostępnym dla posiadaczy praw. Komisja jest w dalszym ciągu zdania, że państwa członkowskie muszą wprowadzić skuteczne środki prawa karnego.

Jeśli sąd stwierdził naruszenie praw własności intelektualnej, wyegzekwowanie wyroku lub postanowienia nie powinno wiązać się dla posiadacza praw z żadnymi większymi problemami. Komisja analizuje obecnie w jaki sposób można uprościć egzekwowanie transgraniczne w ramach przeglądu rozporządzenia Bruksela I[52]. Jedną z możliwości jest zniesienie wymogu exequatur[53] jako wstępnego warunku wykonania orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim.

Komisja

- zapewni pełną transpozycję i skuteczne stosowanie dyrektywy w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej 2004/48/WE,

- rozważy możliwości usprawnienia transgranicznego wykonywania orzeczeń w ramach przeprowadzanego przez nią przeglądu rozporządzenia Bruksela I.

5.2. Inicjatywy w obszarze ochrony granic i ceł

Na mocy przepisów celnych towary, w przypadku których istnieje podejrzenie naruszenia praw własności intelektualnej, mogą zostać zajęte na granicy Wspólnoty[54]. Aby środek ten był skuteczny, posiadacze praw własności intelektualnej muszą blisko współpracować z organami celnymi i udostępniać dane, przy pomocy których organy celne mogą skutecznie „namierzyć" podejrzane przesyłki. Współpraca ta stanowi jeden z filarów planu działań dotyczącego reakcji władz celnych na najnowsze tendencje w zakresie podrabiania towarów i piractwa, przyjętego przez Komisję w październiku 2005 r.[55] i zatwierdzonego następnie przez Radę. Komisja przedstawi wkrótce wyniki wdrożenia tego planu, a następnie zamierza uruchomić nowy plan działań w obszarze ceł, którego podstawę stanowić mają osiągnięcia pierwszego planu działań. Ostatnie zmiany w kodeksie celnym służące poprawie kontroli na potrzeby bezpieczeństwa i ochrony oferują nowe narzędzia szybkiego rozpowszechniania informacji o zdarzeniach obarczonych wysokim ryzykiem. Narzędzia te powinny być stosowane jak najszerzej.

Liczba rozpatrywanych przez organy celne spraw, które wiążą się z towarami podrabianymi i pirackimi wzrosła w roku 2007 o ponad 15 %, do ponad 43 000[56]. Egzekwowanie przepisów

---

52 Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1.

53 W przypadku istnienia wymogu exequatur orzeczenie wydane w jednym państwie członkowskim, które jest wykonalne w tym państwie członkowskim, jest wykonalne w innym państwie członkowskim, jeżeli zostało uznane za wykonalne w tym drugim państwie.

54 Rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. dotyczące działań organów celnych skierowanych przeciwko towarom podejrzanym o naruszenie niektórych praw własności intelektualnej oraz środków podejmowanych w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono, że naruszyły takie prawa, Dz.U. L 328 z 30.10.2004, s. 16.

55 Komunikat Komisji w sprawie reakcji władz celnych wobec najnowszych tendencji w zakresie podrabiania towarów i piractwa, COM(2005) 479 wersja ostateczna.

56 Zob.: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf

celnych przyniosło znaczące rezultaty, ale nie może ono oczywiście stanowić jedynego rozwiązania. Decydującą rolę odgrywa uzupełnienie go działaniami, które zapobiegają dystrybucji, a ostatecznie także produkcji towarów naruszających prawa własności intelektualnej. Uznaje się poza tym, że bezwzględnie konieczne jest pogłębienie współpracy z organami celnymi w krajach produkcji tych towarów. W tym celu wraz z władzami chińskimi opracowywany jest w dziedzinie ceł wspólny plan działań skierowanych przeciw podrabianiu i piractwu. Plan ten powinien być gotowy w 2008 r.

Jednocześnie jednolity, ogólnowspólnotowy patent, zapewniający pełną ochronę geograficzną, pozwoliłby na sformułowanie bardziej skutecznej strategii walki z podrabianiem i piractwem produktów opatentowanych przez europejskie przedsiębiorstwa. Przyczyniłoby się to do zapobieżenia wprowadzaniu podrobionych produktów na europejski wspólny rynek i ułatwiłoby ich zajmowanie przez organy celne na wszystkich zewnętrznych granicach UE oraz ich wycofywanie z rynku tam, gdzie zostały wprowadzone do kanałów dystrybucji.

Komisja

- będzie dążyć do zapewnienia, by posiadacze praw i organy celne w pełnym zakresie korzystali z narzędzi wymiany informacji celem zidentyfikowania obarczonych wysokim ryzykiem zdarzeń związanych z podrabianymi towarami,

- opracuje nowy plan działań w sprawie reakcji władz celnych wobec podrabiania towarów i piractwa,

- wspólnie z chińskimi organami celnymi opracuje w 2008 r. wspólny plan działań przeciw podrabianiu i piractwu.

5.3. Uzupełniające działania nielegislacyjne

Skuteczne egzekwowanie przepisów wymaga polepszenia kontaktów między Komisją i państwami członkowskimi, między poszczególnymi organami w państwach członkowskich, a także między sektorem prywatnym i organami publicznymi. Konieczne jest również zwiększenie świadomości co do szkód, jakie przynosi podrabianie i piractwo. W przypadku podrabianych towarów konsumentom czasami przychodzą na myśl tanie towary luksusowe i odzież, ale nie mają pojęcia o zagrożeniach dla zdrowia i bezpieczeństwa, jakie wiążą się ze sfałszowanymi lekami, środkami higieny, częściami elektronicznymi i samochodowymi. Ograniczona jest również świadomość związków między podrabianymi towarami a unikaniem płacenia podatków, praniem brudnych pieniędzy, grupami paramilitarnymi, przestępczością zorganizowaną i pracą dzieci. Edukacja i podnoszenie świadomości w zakresie znaczenia praw autorskich dla dostępności treści jest szeroko popierana jako narzędzie zwalczania piractwa[57]. Państwowa koncepcja „braku tolerancji" dla naruszeń praw własności intelektualnej przyczyniłaby się do lepszego egzekwowania praw ich posiadaczy, w tym MŚP[58].

---

[57] Komunikat Komisji w sprawie kreatywnych treści online na jednolitym rynku, COM(2007) 836 wersja ostateczna.

[58] Skutki podrabiania dla unijnych MŚP oraz przegląd różnych publicznych i prywatnych zasobów i inicjatyw na rzecz egzekwowania praw własności intelektualnej jest dostępny na stronie: http://www.ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf

Celem ulepszenia sieci informacyjnych Komisja nawiąże współpracę z państwami członkowskimi i zbada w jaki sposób można zwiększyć skuteczność gromadzenia i dokumentowania informacji na temat działań sprzecznych z prawem. W obrębie poszczególnych państw członkowskich wymiana wzorcowych rozwiązań może przyczynić się do zwiększenia koordynacji między głównymi zaangażowanymi podmiotami, w tym organami celnymi, policją, instytucjami odpowiedzialnymi za przestrzeganie norm handlowych, prokuraturą, organami działającymi w sferze własności intelektualnej oraz sądami. Między państwami członkowskimi mogłaby zostać utworzona wydajna sieć transgranicznej współpracy administracyjnej, ułatwiająca szybką wymianę informacji. Mogłaby ona wykorzystywać istniejące systemy, takie jak system wymiany informacji w ramach rynku wewnętrznego[59], który mógłby być wykorzystywany do rozpowszechniania informacji o podrobionych towarach.

Do zwiększenia skuteczności egzekwowania przepisów może się również przyczynić bardziej intensywna współpraca między sektorem prywatnym a organami publicznymi. Komisja zbada w jakim stopniu na szczeblu UE można pośredniczyć w uzgodnieniu sektorowego porozumienia pozwalającego na rozprawienie się z mającym miejsce na dużą skalę nielegalnym pobieraniem materiałów chronionych prawami autorskimi, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między koniecznością ochrony danych osobowych a skutkami, jakie istnienie stron internetowych umożliwiających wymianę plików ma dla branż kreatywnych. Mogłoby również dojść do porozumienia zainteresowanych stron na szczeblu UE, traktowanego jako krok w kierunku zlikwidowania sprzedaży podrabianych produktów przez internet.

[59] Zob.: http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5378/5637

Komisja

- rozważy potencjalny wkład, jaki dalsze działania na rzecz zwiększenia świadomości mogą wnieść w zmianę publicznego postrzegania towarów podrobionych i pirackich, zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich,

- zbada, w jaki sposób można ulepszyć gromadzenie informacji, tak by możliwe było stworzenie obszernej dokumentacji służącej jako podstawa dla lepiej ukierunkowanych działań w zakresie egzekwowania przepisów,

- będzie działać na rzecz usprawnienia współpracy między wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w walkę z podrabianiem i piractwem w obrębie poszczególnych państw członkowskich, tak by zwiększyć skuteczność działań podejmowanych na szczeblu krajowym,

- zbada możliwości utworzenia skutecznej sieci współpracy administracyjnej państw członkowskich, która umożliwi podejmowanie działań ogólnoeuropejskich,

- będzie działać na rzecz ułatwienia porozumień sektora prywatnego i publicznego w ramach walki z naruszeniami praw własności intelektualnej,

- będzie jako pośrednik dążyć do osiągnięcia na szczeblu UE branżowego porozumienia służącego ograniczeniu handlu internetowego wiążącego się z piractwem i sprzedażą podrobionych towarów.

Państwa członkowskie wzywa się do zapewnienia, w ramach strategii lizbońskiej, wystarczających informacji i zasobów na potrzeby organów odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów, tak by możliwa była konstruktywna współpraca z posiadaczami praw w zakresie zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej.

6. WYMIAR MIĘDZYNARODOWY

6.1. Reforma prawa znaków towarowych

Podpisany w 2006 r. przez kraje należące do Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) traktat singapurski dotyczący prawa znaków towarowych[60] opiera się na traktacie dotyczącym prawa znaków towarowych z 1994 r. i ma na celu stworzenie nowoczesnych i dynamicznych ram międzynarodowych dla harmonizacji administracyjnych procedur rejestracji znaków towarowych. Traktat ten uwzględnia najnowsze zmiany w technologiach telekomunikacyjnych, przewiduje środki zawieszające związane z terminami i wyraźnie uznaje niestandardowe widoczne znaki towarowe oraz niewidoczne znaki towarowe, takie jak dźwięki i zapachy. Istnieją również specjalne uregulowania dotyczące pomocy technicznej dla krajów rozwijających się, tak by mogły one czerpać pełne korzyści z przepisów traktatu. Przemysł europejski może skorzystać z sukcesu, jakim było osiągnięcie porozumienia co do traktatu, jedynie wówczas, gdy państwa członkowskie UE oraz Wspólnota Europejska ratyfikują traktat bądź do niego przystąpią.

---

[60] Zob.: http://www.wipo.int/treaties/en/ip/singapore/

Komisja zrealizuje prace przygotowawcze służące przystąpieniu WE do traktatu singapurskiego dotyczącego prawa znaków towarowych i zachęca państwa członkowskie do ratyfikowania tego traktatu.

6.2. Program reformy prawa patentowego

Harmonizacja prawa patentowego mogłaby ułatwić europejskim przedsiębiorstwom opatentowanie swoich wynalazków poza granicami UE. Od roku 1970 Traktat o współpracy patentowej[61] oferuje możliwość globalnej ochrony patentowej przy pomocy jednego międzynarodowego wniosku patentowego. Patentowe prawo procesowe zostało w dużej mierze zharmonizowane na mocy Traktatu o prawie patentowym z 2000 r.[62], natomiast nie osiągnięto do tej pory znacznego postępu jeśli chodzi o uzgodnienie traktatu o materialnym prawie patentowym. Kraje rozwijające się wyraziły swoje obawy i domagają się, by system patentowy odpowiednio uwzględniał ich interesy. Ale również w gronie państw uprzemysłowionych utrzymują się zasadnicze różnice między systemami patentowymi. W Stanach Zjednoczonych patent uzyskuje pierwsza osoba, która dokonała wynalazku, natomiast w Europie własność patentu uzyskuje ten, kto jako pierwszy złożył wniosek patentowy. Do innych różnic należy okres karencji przed złożeniem wniosku patentowego w USA, przed upływem którego informacje mogą być ujawniane bez wpływu na późniejszy wniosek patentowy, a także brak obowiązku publikowania wszystkich nierozpatrzonych amerykańskich wniosków po upływie 18 miesięcy od dnia ich złożenia lub daty pierwszeństwa. W Transatlantyckiej Radzie Gospodarczej Komisja będzie pracować wspólnie z państwami członkowskimi nad możliwościami osiągnięcia postępu w harmonizacji międzynarodowego prawa patentowego.

Harmonizacja materialnego prawa patentowego uprościłaby rozpatrywanie wniosków patentowych, ułatwiłaby większy podział zadań między urzędami patentowymi i ostatecznie mogłaby doprowadzić do wzajemnego uznawania przez urzędy udzielonych patentów. Europa jest odpowiedzialna za zapewnienie, by wysokiej jakości normy dotyczące możliwości opatentowania stanowiły również część wielostronnych uzgodnień.

Komisja będzie pracować wspólnie z państwami członkowskimi na rzecz harmonizacji międzynarodowego prawa patentowego podczas negocjacji traktatu dotyczącego materialnego prawa patentowego oraz w Transatlantyckiej Radzie Gospodarczej.

6.3. Egzekwowanie praw własności intelektualnej w krajach trzecich

Przedsiębiorstwa z UE są coraz bardziej zaniepokojone rosnącym bezprawnym wykorzystywaniem praw własności intelektualnej w krajach trzecich, jako że stanowią one jeden z ich głównych atutów konkurencyjnych. W następstwie przyjętej w 2004 r. strategii egzekwowania praw własności intelektualnej w krajach trzecich[63], Komisja podkreślała konieczność wzmocnienia działań w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej oraz współpracy z szeregiem kluczowym pod tym względem krajów[64], określonych na

---

61 Zob.: http://www.wipo.int/treaties/en/registration/pct/

62 Zob.: http://www.wipo.int/treaties/en/ip/plt/index.html

63 Dz.U. C 129 z 26.5.2005, s. 3.

64 Globalny wymiar Europy – Konkurowanie na światowym rynku. Wkład w strategię wzrostu gospodarczego i zatrudnienia UE, COM (2006) 567 wersja ostateczna.

podstawie odrębnego badania, które będzie okresowo aktualizowane[65]. Działania z kluczowymi krajami obejmują wzmocnienie współpracy z krajami, w których istnieje podobne podejście, ustanowienie dialogu dotyczącego praw własności intelektualnej, zwiększone wykorzystanie zasobów na pomoc techniczną do celów egzekwowania przepisów oraz uwrażliwianie na kwestie praw własności intelektualnej wśród przedsiębiorstw UE, które działają w tych krajach. Na szczeblu dwustronnym wszystkie negocjowane porozumienia dotyczące handlu zawierają specjalne rozdziały poświęcone prawom własności intelektualnej. Dzięki konwergencji przepisów prawa powinny one doprowadzić do osiągnięcia skutecznej ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej oraz dalszego sprecyzowania zobowiązań międzynarodowych.

Na szczeblu wielostronnym nowe inicjatywy w zakresie egzekwowania przepisów wyłoniły się na tak różnych forach jak Rada TRIPS Światowej Organizacji Handlu, G8 (proces Heiligendamm), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz WIPO. Umowa handlowa dotycząca zwalczania obrotu towarami podrobionymi (ACTA) stanowi najnowszą propozycję wzmocnienia międzynarodowych ram w zakresie praw własności intelektualnej. Ta wspólna inicjatywa Stanów Zjednoczonych i Japonii ma na celu osiągnięcie międzynarodowego porozumienia dotyczącego zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej. Określono w niej trzy główne obszary, które powinny zostać uwzględnione w porozumieniu: współpraca międzynarodowa (głównie między organami celnymi a pozostałymi organami egzekwowania przepisów), poszerzenie ramowych warunków egzekwowania dzięki polepszeniu wiedzy fachowej oraz ramy prawne. Wobec potencjału wiążącego się ze skoordynowanym działaniem Komisja pracuje obecnie na mocy udzielonego jej mandatu negocjacyjnego nad osiągnięciem formalnego porozumienia.

Komisja

- będzie przeprowadzać okresowe badania dotyczące egzekwowania praw własności intelektualnej poza UE,

- będzie dążyć do skutecznej ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej w dwustronnych porozumieniach handlowych,

- wzmocni działania w zakresie egzekwowania praw oraz współpracy w krajach trzecich poprzez dialog dotyczący inicjatyw prawodawczych, w szczególności w krajach, w których podrabianie i piractwo są szeroko rozpowszechnione,

- będzie działać na rzecz osiągnięcia wielostronnego porozumienia handlowego w sprawie zwalczania podrabiania i piractwa.

6.4. Kwestie rozwoju

W ostatnich latach w międzynarodowych debatach jeden z punktów ciężkości stanowiła kwestia własności przemysłowej w krajach rozwijających się i tego, w jaki sposób może się ona przyczynić do rozwoju społecznego, gospodarczego, kulturowego oraz do ochrony środowiska. Utworzona w ramach WIPO w 2007 r. stała komisja ds. rozwoju i własności intelektualnej mogłaby stać się ważną platformą umożliwiającą osiągnięcie postępu w tych dyskusjach. Kolejny przykład to powołana w ramach Światowej Organizacji Handlu międzyrządowa grupa robocza *ad hoc* (IGWG) ds. zdrowia publicznego, innowacji i

[65] http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/survey2006_en.htm

własności intelektualnej, która ostatnio opracowała globalną strategię[66], której celem jest ułatwienie dostępu do leków oraz rozwiązanie narastającego problemu „zaniedbanych" chorób, szczególnie w krajach rozwijających się. UE w dalszym ciągu odgrywa istotną rolę w inicjatywach w zakresie własności przemysłowej na rzecz krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych.

W kontekście Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, w sporządzonym w 2007 r. podczas konferencji w Bali planie działania określono stosunek między działaniami na rzecz praw własności intelektualnej a warunkami umożliwiającymi transfer technologii[67]. Unia Europejska jest gotowa zaangażować się w debatę, jeżeli ewentualne skutki uboczne mogą negatywnie wpłynąć na postępy krajów rozwijających się w walce ze zmianami klimatu.

W 2004 r. Wspólnota Europejska przedłożyła działającej w ramach WIPO międzyrządowej komisji ds. własności intelektualnej, zasobów genetycznych, wiedzy tradycyjnej i folkloru wniosek w sprawie ustanowienia obowiązku ujawnienia przez składającego wniosek patentowy źródła/pochodzenia zasobów genetycznych i związanej z nimi tradycyjnej wiedzy, wykorzystanych w złożonym przez niego wniosku[68]. Obowiązek ten mógłby umożliwić lokalnym społecznościom, które są źródłem tych zasobów genetycznych i tej tradycyjnej wiedzy, weryfikację przestrzegania zasad dostępu i wymiany korzyści, tak by możliwe było dzielenie się korzyściami z komercyjnego wykorzystania patentów oraz wsparcie urzędów patentowych w ocenie nowości tych wynalazków. W związku z tym Komisja w dalszym ciągu wspiera starania o przyjęcie tego wniosku i stwierdza, że prawo patentowe w niektórych państwach członkowskich zawiera przepisy dotyczące ujawniania geograficznego pochodzenia materiału biologicznego we wnioskach patentowych.

Po przyjęciu przez Światową Organizację Handlu deklaracji dauhańskiej w 2001 r.[69] i wynikających z niej decyzji o zmianie Porozumienia TRIPS[70], w maju 2006 r., UE przyjęła rozporządzenie w sprawie udzielania licencji przymusowych na patenty dotyczące wytwarzania produktów farmaceutycznych przeznaczonych na wywóz do krajów, w których występują problemy związane ze zdrowiem publicznym[71]. Ratyfikowanie przez UE Protokołu z 2005 r. zmieniającego Porozumienie TRIPS stanowi ważny sygnał świadczący o jej zaangażowaniu w tej kwestii.

Komisja będzie aktywnie uczestniczyć w międzynarodowej debacie mającej na celu pomoc krajom rozwijającym się w wykorzystaniu przez nie posiadanego potencjału w zakresie praw własności przemysłowej.

---

66 http://www.who.int/phi/documents/POAWhitePaper.pdf

67 Zob.: http://unfccc.int/meetings/cop_13/items/4049.php

68 Zob.: http://www.wipo.int/tk/en/genetic/proposals/european_community.pdf

69 Zob.: http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_trips_e.htm

70 Zob.: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/implem_para6_e.htm oraz http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/wtl641_e.htm

71 Rozporządzenie (WE) nr 816/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie udzielania licencji przymusowych na patenty dotyczące wytwarzania produktów farmaceutycznych przeznaczonych na wywóz do krajów, w których występują problemy związane ze zdrowiem publicznym, Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 1.

7. WNIOSKI

Konieczne jest podjęcie zintegrowanych działań w celu zlikwidowania braków obecnego systemu praw własności przemysłowej, tak by w jak największym stopniu wykorzystać europejski potencjał w zakresie innowacji i europejską konkurencyjność. W dziedzinie patentów już sam patent wspólnotowy przyczyniłby się w dużym stopniu do zlikwidowania napotykanych przez wynalazców i przedsiębiorstwa w Europie problemów w zakresie ochrony wynalazków, takich jak koszty i wysoki stopień złożoności obecnych rozwiązań. Zintegrowany, ogólnowspólnotowy system sądownictwa mógłby ponadto znacznie ułatwić dostęp do możliwości rozstrzygania sporów i zwiększyć pewność prawną zarówno posiadaczy praw, jak i stron trzecich. Dlatego jest kwestią najwyższej wagi, by cele te zostały osiągnięte tak szybko, jak to możliwe.

Po przyjęciu rozpatrywanych obecnie wniosków legislacyjnych, na szczeblu Wspólnoty istnieć będą systemy ochrony dla najważniejszych kategorii praw własności przemysłowej. Z biegiem czasu określone aspekty tych systemów będą jednak wymagały oceny, tak by zapewnić ich jak najwyższą skuteczność. Konieczne są ponadto istotne działania uzupełniające służące wzmocnieniu ram prawnych, tak by gwarantowały one silne i egzekwowalne prawa zarówno europejskim przedsiębiorstwom każdej wielkości i z każdej branży, jak i wynalazcom i instytucjom badawczym, dzięki czemu będą one mogły wykorzystać wszystkie szanse stwarzane przez opartą na wiedzy światową gospodarkę.

W niniejszym komunikacie przedstawiono głównie działania na szczeblu Wspólnoty. Ma on jednak na celu pobudzenie dalszych dyskusji oraz działań ze strony państw członkowskich i zainteresowanych stron. W tym przypadku od państw członkowskich oczekuje się sformułowania strategii w obszarach, które podlegają ich kompetencjom. Ponadto konieczne jest uwrażliwienie wynalazców, organizacji badawczych oraz MŚP na kwestię potencjału praw własności przemysłowej, tak by podmioty te były w stanie podejmować świadome decyzje. Przedsiębiorstwa korzystające z formalnych praw własności przemysłowej powinny z nich zasadniczo uczynić element całościowej strategii biznesowej. Odpowiedzialność za pełne wykorzystanie potencjału, jakim prawa własności przemysłowej mogą służyć europejskiej gospodarce, jest zatem odpowiedzialnością wspólną.